Od redakcji,

przez lata utarło się przekonanie, że województwo łódzkie to region przemysłowy, w którym przyroda musiała ustąpić miejsca fabrykom, wielkim zakładom produkcyjnym, halom i kominom. Nie wszyscy wiedzą, że ten stereotyp to już odległa przeszłość, gdyż województwo nie tylko przekształciło się w region o nowoczesnym i ekologicznym przemyśle, ale także zmieniło swój kształt terytorialny. W jego skład weszły obszary bogate i atrakcyjne przyrodniczo, o czym może przekonać się każdy, kto odwiedzi Łódzkie.

Pomoce będzie tu mapa rezerwatów, parków krajobrazowych i licznych obszarów chronionego krajobrazu, którą z przyjemnością polecamy Państwa uwadze.

Parki krajobrazowe w województwie łódzkim - Załęczański, Międzyrzecza Warty, Widawki, Przedborski, Spalski, Sulejowski, Bolimowski i Wzniesień Łódzkich to prawdziwe perły przyrody i ulubione miejsca wypoczynku turystów kochających ciszę, czystą naturę i piękne pejzaże. W samym tylko Bolimowskim Parku Krajobrazowym żyje 130 gatunków ptaków, w tym tak rzadkie gatunki jak bociany czarne, żurawie i zimorodki. Najbliżej Łodzi leży Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, gdzie można podziwiać zaskakująco urozmaiconą rzeźbę terenu. Trzy bowiem przed milionami lat zatrzymał się lodowiec, formując swoim ciężarem wzgórza i doliny. Nawet na terenie Łodzi, w Lesie Łagiewnickim, jednym z największych lasów miejskich w Europie, znajduje się rezerwat.

Województwo łódzkie to także 89 rezerwatów przyrody. Rezerwatem jest na całym swym biegu rzeka Rawka, jedna z niewielu rzek w Europie, której brzegi zachowały się w stanie nienaruszonym przez człowieka. Ewidencja obiektów szczególnie cennych i chronionych obejmuje na terenie naszego województwa niemal 4 tysiące pomników przyrody.

Zapraszamy do odwiedzenia tych miejsc i bliskiego kontaktu z naprawdę piękną przyrodą naszego regionu. Mapa z pewnością pomoże Państwu dotrzeć tam, gdzie czekają malownicze krajobrazy, urzekające swą urodą lasy, rzeki i zbiorniki wodne.

Bolimowski Park Krajobrazowy

utworzony został w 1986 r. dla ochrony zwartego kompleksu leśnego na terenie Puszcza Bolimowska oraz doliny dzikiej rzeki Rawki. Obejmuje obszar o pow. 23 614 ha, będący pozostałością po puszczach: Bolimowskiej, Rawskiej, Kocierzowskiej i Jaktorowskiej. Jego najcenniejszym „skarbem" jest rzeka Rawka, ostatnia w Polsce środkowej rzeka, której brzegi zachowały się w nietkniętym, naturalnym stanie. Na całej swej długości obieta jest ochroną prawną jako rezerwat przyrody. W parku dominuje lekko falista równina polodowcowa, a rzeźbę terenu urozmaica wyraźnie wcięta Dolina Rawki, która wiesza się głęboko, tworząc wąwozy piaszczyste w kierunku Puszczy Bolimowskiej. Wyraźna dolina rzeki, szerokości od kilkuset metrów do ponad kilometra, stanowi największą atrakcję krajobrazową i przyrodniczą parku. Wyjątkowo ciekawe są tutaj: bagienne łąki, pastwiska, gęste zarośla, dobrze zachowane oraz liczne cocki wodne, a miejscami podmokłe olsy i legł.

Na terenie parku i jego otuliny znajduje się kilka niewielkich kompleksów stawów rybnych: w Nieborowie, na Polanie Siwica, w uroczysku Buczyna, koło Wyczesniaka i Kamiona oraz w Patokach i Jeruzalu. Lasy zajmują ok. 70% pow. parku. W Puszczy Bolimowskiej przeważają borów typu borów sosnowych, ale występują też brzozy, osiki, dęby, graby, klony i jesiony. Cenne zbiorowiska roślinności łąkowej, torfowiskowej, bagiennej i szuwarowej zachowały się w dolinie Rawki, a także na licznych śródleśnych polanach Puszczy Bolimowskiej t.j.: na Siwicy, Starożyskach, Bielawie oraz we fragmentach uroczysk Nieborów, Bolimów, Miedniewice i koło Bartnik.Te świetliste polany stanowią pamiątkę po dawnych mieszkańcach Puszczy: drwalach, smolarzach, węglarzach czy bartnikach.

W parku stwierdzono występowanie ponad 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym blisko 100 gatunków roślin rzadkich i ginących, bogatą faunę promienistą tym m.in. łos. W 1983 r. introdukowano tu bobry, które znakomicie zadomowiły się nad Rawką, nocka Brandta i borowiaczka, ptaków: żurawia, dzięcioła czarnego i orzełka-bielika - ostatnym walorem Parku są obiekty kulturowe, m.in.: średniowieczne grodzisko w Starych Skoszewach z VI w., park podworskie i zespoły pałacowo-parkowe w Łagiewnikach, Dobrzelinie i Nieborowie oraz: obiekty sakralne w Dolnej, Niesułkowie i Starych Skoszewach. Teren PKWŁ obfituje w miejsca związane z wydarzeniami z okresu Powstania Styczniowego w 1863 r., a także z I wojny światowej (tzw. Operacja Łódzka 1914 r.). W Parku wyznaczone są i oznakowane szlaki piesze i rowerowe, dzięki którym można trafić do najpiękniejszych jego zakątków.

Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich

jest najmniejszym parkiem krajobrazowym województwa łódzkiego. Jego powierzchnia wraz z otuliną wynosi 14 663 ha. Został powołany w 1996 roku w celu ochrony urozmaiconej polodowcowej rzeźby terenu (zlodowacenie warciańskie). Charakteryzuje się ona obecnością licznych wzgórz morenowych, jarów i parowów. Te ostatnie, o głębokości sięgającej 8 metrów, podziwiać można w rezerwacie Parowy Jaroniewickie. Park zawy jest geomorfologicznym muzeum form polodowcowych. Z licznych wzgórz w południowej części parku rozciągają się malownicze panoramy widokowe. Typowym elementem PKWŁ są źródliska, z których wypływa wiele rzek m.in. Bzura i Mroczenica. Dolina rzeki Mlynówki objęta jest ochroną w postaci rezerwatu Struga Dobieszkowska. Prawie 1/3 powierzchni parku stanowią lasy. Wśród nich ważne przyrodniczo miejsce zajmuje Las Łagiewnicki o pow. ponad 1200 ha. Jest to jeden z większych w Europie kompleksów leśnych położonych w granicach administracyjnych miasta. Wiekowe drzewostany lasu znajduje się rezerwat o tej samej nazwie. Rośnie tu m.in. chroniony bezzieleniowy storczyk - ciemiężyca leśna, rzadki w całej Polsce. Na terenie parku i jego otuliny znajduje się kilka niewielkich kompleksów stawów rybnych: w Nieborowie, na Polanie Siwica, w uroczysku Buczyna, koło Wyczesniaka i Kamiona oraz w Patokach i Jeruzalu. Lasy zajmują ok. 70% pow. parku. W Puszczy Bolimowskiej przeważają borów typu borów sosnowych, ale występują też brzozy, osiki, dęby, graby, klony i jesiony. Cenne zbiorowiska roślinności łąkowej, torfowiskowej, bagiennej i szuwarowej zachowały się w dolinie Rawki, a także na licznych śródleśnych polanach Puszczy Bolimowskiej t.j.: na Siwicy, Starożyskach, Bielawie oraz we fragmentach uroczysk Nieborów, Bolimów, Miedniewice i koło Bartnik.Te świetliste polany stanowią pamiątkę po dawnych mieszkańcach Puszczy: drwalach, smolarzach, węglarzach czy bartnikach.

W parku stwierdzono występowanie ponad 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym blisko 100 gatunków roślin rzadkich i ginących, bogatą faunę promienistą tym m.in. łoś. W 1983 r. introdukowano tu bobry, które znakomicie zadomowiły się nad Rawką, nocka Brandta i borowiaczka, ptaków: żurawia, dzięcioła czarnego i orzełka-bielika - ostatnym walorem Parku są obiekty kulturowe, m.in.: średniowieczne grodzisko w Starych Skoszewach z VI w., park podworskie i zespoły pałacowo-parkowe w Łagiewnikach, Dobrzelinie i Nieborowie oraz: obiekty sakralne w Dolnej, Niesułkowie i Starych Skoszewach. Teren PKWŁ obfituje w miejsca związane z wydarzeniami z okresu Powstania Styczniowego w 1863 r., a także z I wojny światowej (tzw. Operacja Łódzka 1914 r.). W Parku wyznaczone są i oznakowane szlaki piesze i rowerowe, dzięki którym można trafić do najpiękniejszych jego zakątków.

Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki

został powołany w 1989 r. w celu ochrony doliny Warty i Widawki wraz z ich dopływami oraz towarzyszącą tym obszarom naturalną szatą roślinną i fauną. Obejmuje obszar 25 330 ha, a charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu (zlodowacenie warciańskie). Charakteryzuje się ona obecnością licznych wzgórz morenowych, jarów i parowów. Te ostatnie, o głębokości sięgającej 8 metrów, podziwiać można w rezerwacie Parowy Jaroniewickie. Park zawy jest geomorfologicznym muzeum form polodowcowych. Z licznych wzgórz w południowej części parku rozciągają się malownicze panoramy widokowe. Typowym elementem PKWŁ są źródliska, z których wypływa wiele rzek m.in. Bzura i Mroczenica. Dolina rzeki Mlynówki objęta jest ochroną w postaci rezerwatu Struga Dobieszkowska. Prawie 1/3 powierzchni parku stanowią lasy. Wśród nich ważne przyrodniczo miejsce zajmuje Las Łagiewnicki o pow. ponad 1200 ha. Jest to jeden z większych w Europie kompleksów leśnych położonych w granicach administracyjnych miasta. Wiekowe drzewostany lasu znajduje się rezerwat o tej samej nazwie. Rośnie tu m.in. chroniony bezzieleniowy storczyk - ciemiężyca leśna, rzadki w całej Polsce. Na terenie parku i jego otuliny znajduje się kilka niewielkich kompleksów stawów rybnych: w Nieborowie, na Polanie Siwica, w uroczysku Buczyna, koło Wyczesniaka i Kamiona oraz w Patokach i Jeruzalu. Lasy zajmują ok. 70% pow. parku. W Puszczy Bolimowskiej przeważają borów typu borów sosnowych, ale występują też brzozy, osiki, dęby, graby, klony i jesiony. Cenne zbiorowiska roślinności łąkowej, torfowiskowej, bagiennej i szuwarowej zachowały się w dolinie Rawki, a także na licznych śródleśnych polanach Puszczy Bolimowskiej t.j.: na Siwicy, Starożyskach, Bielawie oraz we fragmentach uroczysk Nieborów, Bolimów, Miedniewice i koło Bartnik.Te świetliste polany stanowią pamiątkę po dawnych mieszkańcach Puszczy: drwalach, smolarzach, węglarzach czy bartnikach.

W parku stwierdzono występowanie ponad 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym blisko 100 gatunków roślin rzadkich i ginących, bogatą faunę promienistą tym m.in. łoś. W 1983 r. introdukowano tu bobry, które znakomicie zadomowiły się nad Rawką, nocka Brandta i borowiaczka, ptaków: żurawia, dzięcioła czarnego i orzełka-bielika - ostatnym walorem Parku są obiekty kulturowe, m.in.: średniowieczne grodzisko w Starych Skoszewach z VI w., park podworskie i zespoły pałacowo-parkowe w Łagiewnikach, Dobrzelinie i Nieborowie oraz: obiekty sakralne w Dolnej, Niesułkowie i Starych Skoszewach. Teren PKWŁ obfituje w miejsca związane z wydarzeniami z okresu Powstania Styczniowego w 1863 r., a także z I wojny światowej (tzw. Operacja Łódzka 1914 r.). W Parku wyznaczone są i oznakowane szlaki piesze i rowerowe, dzięki którym można trafić do najpiękniejszych jego zakątków.

Załęczański Park Krajobrazowy

utworzony w 1978 r. obejmuje obszar 14 750 ha, a jego otulina 12 010 ha. Znajduje się na terenie trzech województw: łódzkiego, śląskiego i opolskiego. Zajmuje północno-wschodnią część Wyżyny Wieluńskiej, będącej częścią Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej zwanej Jurą Polską, zamykając od północy system jurajskich parków krajobrazowych. Chroni krajobraz jurajskich wapiennych ostańców, kryjących w sobie wiele form krasu, wapieniolubną faunę i florę oraz odcinek rzeki Warty określony jako najpiękniejszy i najbardziej zróżnicowany przyrodniczo w stosunku do całego jej biegu. Charakterystyczne dla parku jurajskie ukazują się w powierzchni gruntu na szczytach ostańców wapiennych, na krawędzi doliny Warty pod Lisowicami oraz w licznych kamieniołomach, w których podziwiać można głębokie przekroje geologiczne górnojurajskich wapieni, kopalne zjawiska krasowe oraz skamieniałości zwierząt morskich, głównie amonitów, gąbek, małży, belemnitów i jeżowców. Znaczną część powierzchni parku (ok. 50%) zajmują lasy. Dominują siedliska borowe na bardzo ubogim piaszczystym podłożu. Tereny pozbrelne niegdyś naturalnymi buczynami i dąbrowami dzisiaj w znacznym stopniu stanowią monokultury sosnowe. Tylko niewielkie fragmenty stanowią wartościowe, wielogatunkowe drzewostany liściaste. Naturalny charakter mają lasy łęgowe w dolinie Warty. Flora ZPK liczy około 1000 gatunków roślin naczyniowych, mchów i porostów. Znaczne powierzchnie parku zajmują bezleśne, nieurodzaine, piaszczyste przestrzenie, na których rozwinęły się murawy napiaskowe. Występuje tu 39 gatunków roślin naczyniowych podlegających ochronie, w tym m.in.: rojownik pospolity, gozdnik pagórkowy, Fałszywiec i Mikołajka. Bogaty świat fauny reprezentują m.in.: modraszek wielooczek, adonis i arion, siewieczka rzeczna, krwawodziób oraz wiele gatunków nietoperzy. Dla zachowania najcenniejszych walorów przyrodniczych parku utworzono na jego terenie 5 rezerwatów: geologiczny Węgle, leśne: Bukowa Góra, Dąbrowa w Niżankowicach oraz w granicach otuliny: geologiczny Szachownica i leśny Stawska. W parku i otulinie znajduje się 3 użytków ekologicznych: starorzecze Wronia Woda oraz bagna śródleśne. Ochroną pomnikową objętych jest 19 obiektów. Wśród nich (poza okazałym drzewem i grupami drzew) są liczne obiekty geologiczne: Cios Kozłowej Góry, Granatowe Źródła, podziemne ujście Suchej Strugi, zbiornik wodny Zabi Staw. Na terenie parku i otuliny oraz w ich najbliższej okolicy znajduje się wiele walorów kulturowych: kurhany w Pryszczu z II-III wieku n.e. drewniane kościoły typu wieluńskiego: z I pol. XVI w., m.in. w Łaszewie i Grębieniu, drewniany dworek w Zduszynie z 1757 r. Walory parku udostępnione są dzięki pieszym, rowerowym i kajakowym trasom przyrodniczymi i szlakom turystycznym.

Przedborski Park Krajobrazowy

został utworzony w 1988 r. Posiada powierzchnię 16 553 ha, a otulinę 18 466 ha. Obejmuje najcenniejsze przyrodniczo fragmenty Pasma Przedborsko-Małogoskiego i Niecki Włoszczowskiej oraz Wzgórz Łopuszańskich i Opoczyńskich. Główną atrakcją parku są wysokie i strome wzniesienia, na przedpolu Gór Świętokrzyskich, zbudowane z wapieni jurajskich i piaskowców kredowych, z licznymi wychodniami skał i niewielkimi kamieniołomami. Zróżnicowany krajobraz tworzy od zachodu falista równinie z wydmami, a od wschodu podmokłe obszary łąk łąkowe nad Czarną Włoszczowską. Lasy zajmują 37,4% powierzchni. Wzniesienia osiągają wysokość 349 m n.p.m. (Góra Fajna Ryba).

Lasy zajmują (ok. 63% pow.; są to drzewostany sosnowe przeplecione lasami olszowymi i borami bagiennymi. Różnorodna szata roślinna obejmuje ok. 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym 51 gatunków chronionych, jak: wiśnia karłowata, relikt ciepłolubny bobrowiec kanadyjski, dwurzeń wiecznie zielony, wiślak, pluskwica europejska, rosiczka okrągłolistna. Wśród rzadkich roślin na uwagę zasługują gatunki górskie: żywiec dziesięciolistny, wroniec widlasty, trzcinnik owłosiony oraz jodła pospolita - występująca tu na granicy zasięgu. Spośród 31 gatunków ssaków 7 objętych jest ochroną prawną (na uwagę zasługuje stanowisko łosia). Interesująca grupą ssaków są nietoperze. W starych bunkrach w Konewce znajduje się jedno z największych zimowisk nietoperzy w Polsce. Spośród 200 gatunków ptaków spotkać tu można bociana czarnego, zimorodka, derkacza, traczca oraz bardzo rzadkiego cietrzewia. W Płicy oraz jej starorzeczach stwierdzono występowanie 26 gatunków ryb i smoczkoustych, w tym rzadkiego minoga strumieniowego. Ponadto odnotowano 9 gatunków płazów i 5 gatunków gadów. Rejon Konewki i Płicy jest jednym z najbardziej cennych w skali kraju gatunkowo ubogich zbiorowisk torfowiskowych. W pobliskich lasach odbywały się walki powstańcze w 1863 r. oraz działała partyzantka podczas okupacji niemieckiej. Architektura zabytkowa reprezentuje pierwotnie gotycki kościół z XV w. oraz pozostałości murów obronnych i zamku w Przedborzu, powozownia w Kluczewsku (XVIII/XVIII w.), dwór i kościół w Olesznie (XVIII w.). Liczne kapliczki i figury przydrożne, tradycyjne domy drewniane, wiejskie, w tym pozostałości młynów wodnych i wiatraków (np.: odrestaurowany, murowany wiatrak stojący na szczycie wzniesienia pod Oleszną), 11 zabytkowych parków podworskich z XVII-XIX w. Bogata sztuka ludowa: haftowa, bondarska, wikliniarska, stroj i sprzęty ludowe, prezentowane są w zbiorach etnograficznych przedborskiego muzeum.

Spalski Park Krajobrazowy

utworzony w 1995 r. (pow. 13 m.h. ha z otuliną 24 134 ha), a otulinę 19 466 ha. Obejmuje najcenniejsze przyrodniczo fragmenty Pasma Przedborsko-Małogoskiego i Niecki Włoszczowskiej oraz Wzgórz Łopuszańskich i Opoczyńskich. Główną atrakcją parku są wysokie i strome wzniesienia, na przedpolu Gór Świętokrzyskich, zbudowane z wapieni jurajskich i piaskowców kredowych, z licznymi wychodniami skał i niewielkimi kamieniołomami. Zróżnicowany krajobraz tworzy od zachodu falista równinie z wydmami, a od wschodu podmokłe obszary łąk łąkowe nad Czarną Włoszczowską. Lasy zajmują 37,4% powierzchni. Wzniesienia osiągają wysokość 349 m n.p.m. (Góra Fajna Ryba).

Lasy zajmują (ok. 63% pow.; są to drzewostany sosnowe przeplecione lasami olszowymi i borami bagiennymi. Różnorodna szata roślinna obejmuje ok. 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym 51 gatunków chronionych, jak: wiśnia karłowata, relikt ciepłolubny bobrowiec kanadyjski, dwurzeń wiecznie zielony, wiślak, pluskwica europejska, rosiczka okrągłolistna. Wśród rzadkich roślin na uwagę zasługują gatunki górskie: żywiec dziesięciolistny, wroniec widlasty, trzcinnik owłosiony oraz jodła pospolita - występująca tu na granicy zasięgu. Spośród 31 gatunków ssaków 7 objętych jest ochroną prawną (na uwagę zasługuje stanowisko łosia). Interesująca grupą ssaków są nietoperze. W starych bunkrach w Konewce znajduje się jedno z największych zimowisk nietoperzy w Polsce. Spośród 200 gatunków ptaków spotkać tu można bociana czarnego, zimorodka, derkacza, traczca oraz bardzo rzadkiego cietrzewia. W Płicy oraz jej starorzeczach stwierdzono występowanie 26 gatunków ryb i smoczkoustych, w tym rzadkiego minoga strumieniowego. Ponadto odnotowano 9 gatunków płazów i 5 gatunków gadów. Rejon Konewki i Płicy jest jednym z najbardziej cennych w skali kraju gatunkowo ubogich zbiorowisk torfowiskowych. W pobliskich lasach odbywały się walki powstańcze w 1863 r. oraz działała partyzantka podczas okupacji niemieckiej. Architektura zabytkowa reprezentuje pierwotnie gotycki kościół z XV w. oraz pozostałości murów obronnych i zamku w Przedborzu, powozownia w Kluczewsku (XVIII/XVIII w.), dwór i kościół w Olesznie (XVIII w.). Liczne kapliczki i figury przydrożne, tradycyjne domy drewniane, wiejskie, w tym pozostałości młynów wodnych i wiatraków (np.: odrestaurowany, murowany wiatrak stojący na szczycie wzniesienia pod Oleszną), 11 zabytkowych parków podworskich z XVII-XIX w. Bogata sztuka ludowa: haftowa, bondarska, wikliniarska, stroj i sprzęty ludowe, prezentowane są w zbiorach etnograficznych przedborskiego muzeum.

Rzeka Pilica w Treflówie
D. Kwiatkowski
Lori
D. Kwiatkowski
Rzeka Rawka
K. Nowak
Lilie złotogłów
K. Nowak
Kukułka szerokolistna
P. Piskorski
Rzeka Mroczna
A. Świć
Parowy Jaroniewickie
M. Majdak
Jałowiec pospolity
D. Kwiatkowski
Rzeka Warta w Kamionicy
D. Kwiatkowski
Krajobraz PKWŁW
E. Frąszczyńska
Modraszek
M. Majdak
Przylaszczka
Rajonki w Rezerwacie Węgle
A. Kwiatkowska
Niczek Bechsteina
M. Ignaczak
Źródło Sw. Floriana
E. Frąszczyńska
Obwód pożegnalny
D. Kwiatkowski
Skarpa Pilicy w Chałupach
D. Sommerfeld
Młodzieżowiczka
ZPKWŁ
Krzyżowe wzory w Spale
ZPKWŁ
Młode sarno
D. Kwiatkowski
Łąki Henykowskie
D. Kwiatkowski
Dolina Pilicy
ZPKWŁ
Dolina Pilicy
ZPKWŁ
Dolina Pilicy
ZPKWŁ